

Лекція 3 /Лекція 4

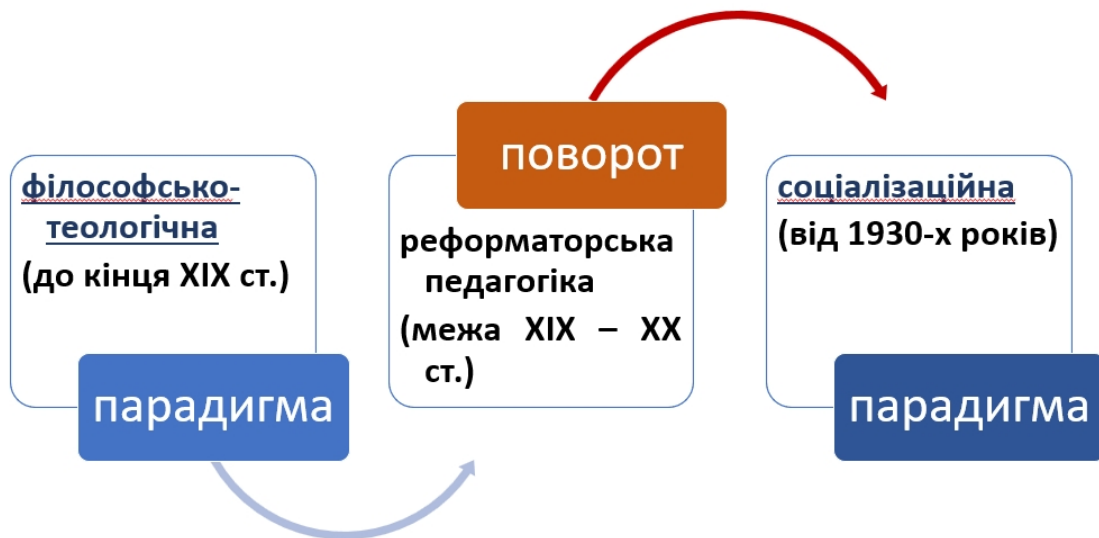
Новітня історія педагогіки (XX – початок XXI століття)

Джерела

1. Задорожна-Княгницька Л. В. Історія педагогіки : навч. посібник. Херсон: Олді-Плюс, 2020. 364 с.
2. Зайченко І. В. Історія педагогіки: навч. посіб.: у 2 кн. Київ: Слово, 2010.
3. Історія педагогіки: навч. посіб.: у 2 ч. Умань: Соцінський М. М. вид., 2020.
4. Любар О. О. Історія української школи і педагогіки: навч. посібник. Київ: Знання, 2006. 477 с.
5. Москаленко А. М. Історія вітчизняної педагогіки: навч. посібник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2015. 303 с.
6. Сбруєва А. А. Історія педагогіки у схемах, картах, діаграмах: навч. посіб. Суми: Мрія, 2015. 248 с.
7. Волкова Н. П. Історія українського шкільництва та педагогіки: навч. посібник. Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2003. 60 с.
8. Історія зарубіжної педагогіки: тексти для вивчення курсу; уклад. Н. І. Белкіна та ін. Ніжин: Вид. НДПУ ім. М. Гоголя, 2004. 287 с.
9. Історія педагогіки: лекції та хрестоматія / авт.-упоряд. Е. І. Федорчук, В. В. Федорчук. Кам'янець-Подільський: Вид. ПП Зволейко, 2007. 320 с.
10. Історія української школи і педагогіки: хрестоматія / уклад. О. О. Любар. Київ: Знання, 2005. 767 с.
11. Цибулько О. С. Історико-педагогічні ідеї виховання духовності особистості в Україні у II половині XX – на початку XXI століття. Харків: Панов А. М., 2020. 323 с.
12. Медвідь Л. А. Історія національної освіти і педагогічної думки в Україні: навч. посібник. Київ: Вікар, 2003. 335 с.
13. Окса М. М. Історія педагогіки України: навч.-метод. посібник. Мелітополь: 2001. 36 с.
14. Растригіна А., Іваненко Н. Педагогіка свободи в парадигмальному просторі сучасної освіти і виховання. Дніпро: Середня Т. К. вид, 2021. 497 с.
15. Синявська О. О. Історія освіти і науки в Україні: навч. посібник. Одеса: ОНУ, 2022.

16. Скільський Д. Історія зарубіжної педагогіки: посібник. Київ: Смолоскип, 2011. 376 с.

17. Сірополко С. Історія освіти в Україні; ред. Ю. Вільчинський, Л. Масенко. Київ: Наукова думка, 2001. 912 с.

Основні педагогічні течії (I ½ XX ст.):

- ❑ педагогіка неотомізму (Ж. Маритен, Ф. Ферстер та ін.);
- ❑ екзистенціалістська педагогіка (Ж. Сартр, Е. Шартє та ін.);
- ❑ філософія освіти (В. Дільтей, Т. Літт, Е. Шпрангер та ін.);
- ❑ соціологічна педагогіка (Е. Дюркгейм, К. Маннгейм та ін.);
- ❑ соціальна педагогіка (А. Фішер, Г. Ноль, К. Вількер та ін.)

Антон Макаренко

1888-1939

Наше педагогічне виробництво ніколи не будувалося за технологічною логікою, а завжди за логікою моральної проповіді. Це особливо помітно в галузі виховання у власному розумінні цього слова, у шкільній роботі якось легше.

Саме тому у нас просто нема всіх найважливіших відділів виробництва: технологічного процесу, обліку операцій, конструкторської роботи, застосування кондукторів і приладів, нормування, контролю, допусків і бракування.

Коли такі слова я несміливо вимовляв біля підніжжя «Олімпу», боги шпурляли в мене цеглою і галасували, що це механістична теорія.

А я, чим більше думав, тим більше виявляв схожості між процесами виховання й звичайними процесами в матеріальному виробництві і ніякої особливо страшної механістичності в цій схожості не вбачав. Людська особа в моєму уявленні і далі залишалась особою з усією її складністю, багатством і красою, але мені здавалося, що саме тому до неї слід підходити з точнішими вимірниками, з більшою відповідальністю і з більшою наукою; а не із звичайним, темним забобою. Дуже глибока аналогія між виробництвом і вихованням не тільки не ображала мого уявлення про людину, а, навпаки, викликала в мене особливу повагу до неї, бо не можна ставитися без поваги і до гарної складної машини.

«Виховання дітей – найважливіша галузь нашого життя. Наші діти – це майбутні громадяни нашої країни і громадяни світу. Вони творитимуть історію. Наші діти – це майбутні батьки і матері, вони теж будуть вихователями своїх дітей. Наші діти повинні вирости прекрасними громадянами, хорошими батьками і матерями. Але це не все: наші діти – це наша старість. Правильне виховання – це наша щаслива старість, погане виховання – це наше майбутнє горе, це – наші сльози, це – наша провина перед іншими людьми, перед усією країною.»

«Правильне виховання з найбільш раннього дитинства – це зовсім не така важка справа, як багатьом здається. По своїй трудності ця справа під силу кожній людині, кожному батькові й кожній матері. Добре виховати свою дитину легко може кожна людина, якщо тільки вона цього справді захоче, а, крім того, це – справа приємна, радісна, щаслива. Зовсім інше – перевиховання. Якщо ваша дитина виховувалась неправильно, коли ви чогось не доглянули, мало про неї думали, а то буває і полінувалися, занедбали дитину, – тоді вже багато доведеться переробляти, виправляти. І оця робота виправлення, робота перевиховання – вже не така легка справа. Перевиховання вимагає і більших сил, і більших знань, більшого терпіння, а не в кожного з батьків все це знайдеться.»

Василь Сухомлинський

1918-1970

"Виховання колективізму у школярів" (1956)

"Педагогічний колектив середньої школи" (1958)

"Духовний світ школяра" (1961)

"Моральний ідеал молодого покоління" (1963)

"Серце віддаю дітям" (1968)

"Як виховати справжню людину" (1978)

"Батьківська педагогіка" (1978)

"Сто порад учителю" (1981)

«Колектив – це дуже чутливий інструмент, який творить музику виховання, необхідну для впливу на душу кожного вихованця, - творить тільки тоді, коли цей інструмент настроєно. А настроюється він лише особистістю педагога, вихователя, точніше: настроюється він тим, як дивляться вихованці на педагога як на людину, що вони в ньому бачать і відкривають... Якщо ми говоримо про те, що колектив – велика виховна сила, то, образно кажучи, ми маємо на увазі квітучу й зелену крону дерева, яку живить глибоке й непомітне з першого погляду коріння, і цим корінням є духовне багатство виховника.»

В. Сухомлинський

В. Сухомлинський є автором широко відомих книг:

"Виховання колективізму у школярів" (1956)

"Педагогічний колектив середньої школи" (1958)

"Духовний світ школяра" (1961)

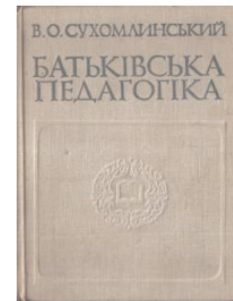
"Моральний ідеал молодого покоління" (1963)

"Серце віддаю дітям" (1968)

"Як виховати справжню людину" (1978)

"Батьківська педагогіка" (1978)

"Сто порад учителю" (1981)

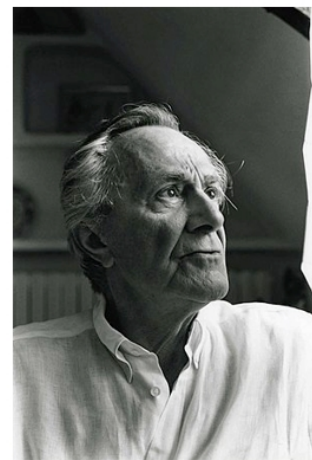
«Виховання дітей – це віддання особливих сил – сил духовних. Людину ми творимо любов'ю – любов'ю батька до матері і матері до батька, любов'ю батька і матері до людей, глибокою вірою в гідність і красу людини. Прекрасні діти виростають у тих сім'ях, де мати і батько по-справжньому люблять одне одного і разом з тим люблять і поважають людей. Я відразу бачу дитину, у якої батьки глибоко, сердечно, красиво, віддано люблять одне одного. У такої дитини – мир і спокій у душі, стійке моральне здоров'я, щиросердна віра в добро, віра в красу людську, віра в слово вихователя, тонка чутливість до тонких засобів впливу на людську душу – доброго слова і краси.»

Основні педагогічні течії (II ½ XX ст.):

- філософія освіти та освітологія;
- екзистенціально-діалогічна традиція;
- педагогічна атропология;
- європейська “критична педагогіка”;
- латиноамериканська “педагогіка визволення”;
- постмодерністська педагогіка

Постмодерн – інтелектуальний рух від 1970-х років

У філософії після виходу книги «Ситуація постмодерну» (1979) **Жан-Франсуа Ліотара** постмодернізмом називається світогляд цього періоду, хоча більш придатним є термін постструктуралізм, котрий часто вживається як синонім філософського постмодернізму.

Пауло Фрейре

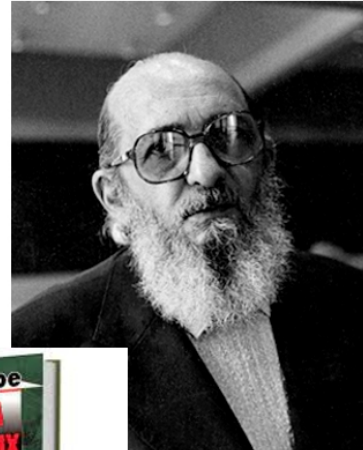
1921–1997

«Освіта як практика свободи»

1967

«Педагогіка пригноблених»

1968

“Людина і світ не існують окремо одне від одного, вони існують у постійній взаємодії... точно так, як об’єктивна соціальна дійсність існує не випадково, а є продуктом людської діяльності, вона не змінюється випадково. Якщо людина виробляє соціальну дійсність (яка в “інверсії практики” обертається на неї і обумовлює її), тоді перетворення цієї дійсності є історичним завданням, завданням для людини.”

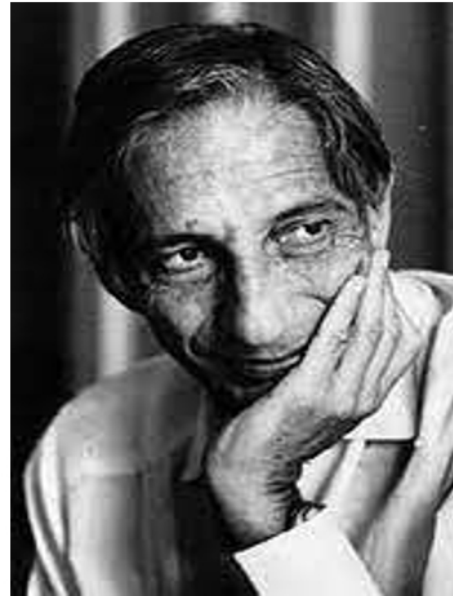
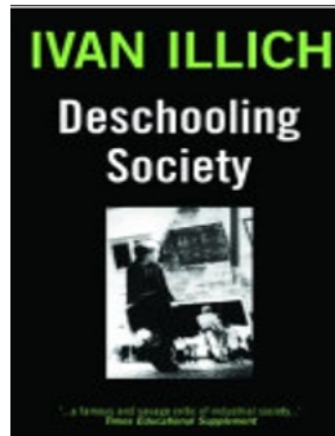
П. Фрейре

Іван Ілліч

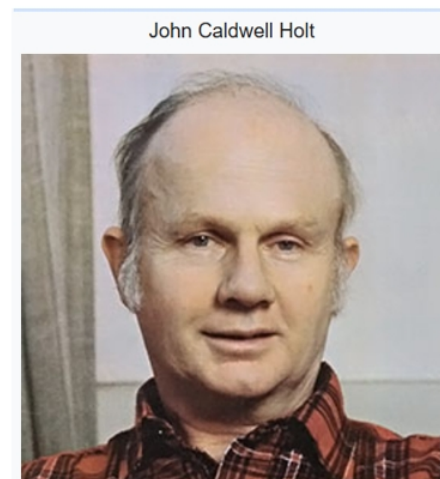
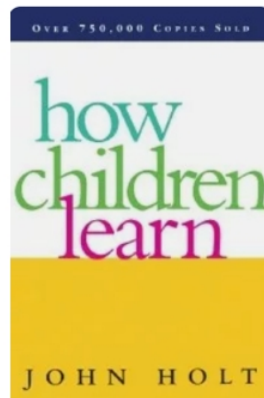
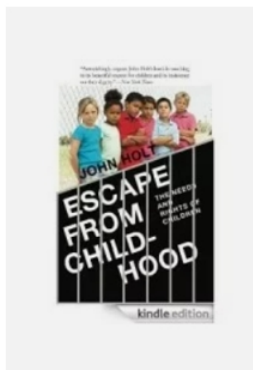
1926–2002

«Звільнення від шкіл»

1971

Unschooling Home Schooling

1923-1985

Особистісно-орієнтоване виховання

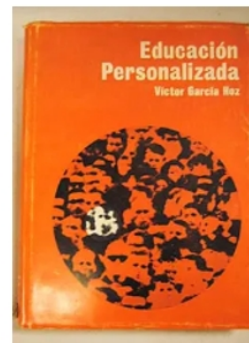
Особистісно орієнтована модель виховання ставить собі за мету розкриття й розвиток індивідуальності кожної дитини на основі формування базису її особистісної культури.

Victor Garcia Hoz

1911-1998

Освіта й виховання задля розвитку людського потенціалу фундаментуються на процесах індивідуалізації і соціалізації людини. Ці дві модальності рівнозначні для людини, здійснюються одночасно, й у їх поєднанні конструюється людська ідентичність та її персональний світ.

Колективне виховання і індивідуальне виховання виступають частковими й неповними формами виховання особистості людини. Концепція персоналізованого виховання виходить з позиції синтезу колективного і індивідуального, вона зорієнтована на виявлення і зміцнення внутрішніх можливостей та зусиль людини задля її ефективного соціального розвитку.

Гармонія родинного, шкільного і позашкільного середовищ

Всебічний розвиток особистості

